

Folk-lexicon

Kaarel Siniveer: *Folk-lexicon.*
Reinbeck bei Hamburg 1981,
314 s., DM 10,80.

Når man skal lave et folkemusikleksikon er man nødt til at definere og afgrænse sit område, så det netop bliver et *folkemusikleksikon* og ikke et rockleksikon eller et rytmisk musikleksikon.

Med den hjemlige folkemusikdebat i baghovedet er det interessant at se, hvordan Siniveer løser dette problem. I stedet for at vælge den snævre løsning a la Hogager hvor kun traditionens folk og deres musik regnes som folkemusik er Siniveer gået videre og har som Folkemusiksammenslutningen taget de temporære sangere og musikere med under betegnelsen folkemusik. Men ikke nok med det. Han er gået et skridt videre og har taget genrer som i deres historiske udgangspunkt nok har kunnet betegnes som folkemusik, men i deres nuværende udgave adskiller sig væsentligt fra hvad vi normalt forstår som sådan. F.eks. er *Country music* defineret som den hvide folkemusik fra landet i USA.

Udover de egentlige folkemusikartikler har Siniveer valgt at lave artikler om musikgenrer som efter hans mening har haft betydning for folkemusikken, f.eks. *spiritual* og *chanson*.

Begrænsningen ligger altså ikke i forhold til genren. Siniveer har valgt et mere pragmatisk, ikke vurderende kriterium. Han har valgt at lade den tyske folkemusikscene være afgørende for hvad der skal være med og hvad der ikke skal. Hvilke grupper, solister og genrer der har været præsenteret i Tyskland kan man læse om i *Folk-lexicon*.

På den led er leksikonnet interessant. På en måde umuliggør dette kriterium enhver diskussion af indholdet og på en anden måde er det interessant at se hvad der foregår i Tyskland.

Ikke underligt er det engelsk, irsk og skotsk musik der præger billedet, men også bretonsk, jiddish, latinamerikansk og katalansk folkemusik kan man åbenbart høre. Foruden naturligvis det tyske.

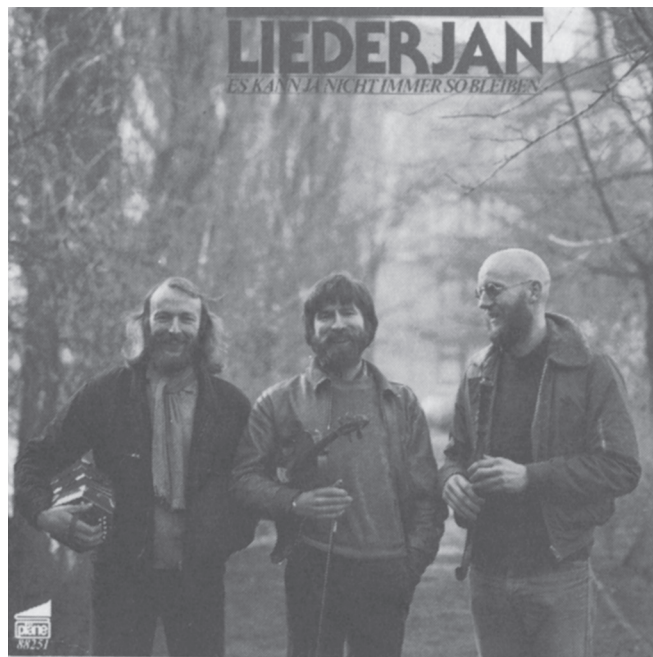
Den danske scene er ikke væsentlig anderledes end den tyske hvad de engelske, irske og skotske grupper angår. Vi kender ikke så mange franske og tyske, men til gengæld kender de ikke en eneste dansk eller nordisk folkemusiker, hvis man skal tro Siniveer.

Leksikonnets artikler falder i 4 grupper. Den største indeholder udøvere, solister og grupper. Her viser den store spredning, at Siniveers folkemusikbegreb er væsentlig bredere end vi er vant til. Fra *Roy Acuff »der könig der country music«* over *Wolf Biermann*, *Bob Dylan*, *Georges Brassens* til *Paul Robeson* for blot at give et indtryk af bredden.

En anden gruppe handler om instrumenter. Folkemusikinstrumenter lige fra guitar og violin til steelguitar og harmonium. Med vanlig tysk grundighed angives ikke bare instrumentets »hovednavn«, men også andre navne for samme instrument. F.eks. henvises der ved følgende opslag: *uilleann pipes*, *pipes*, *northumbrian smallpipe*, *biniau*, *cornemuse* og *gaita* i alle tilfælde til *dudelsack*.

Musikalske genrer udgør en tredje gruppe. Der findes oversigtsartikler om *bretonsk*, *engelsk*, *irsk*, *jiddish*, *katalansk*, *latinamerikansk* og *skotsk folkemusik*. Desuden findes bl.a. artikler om *arbeitervolkslied*, *flamenco*, *spirituals*, *hillbilly* og *chanson*.

Endelig findes en række artikler om pladeselskaber, tidsskrifter, festivaller og arkiver med folkemusik som speciale. Alle artikler er forsynet med pladelister med titel, plademærke og nr.

Tysk folkemusik-revival.

Det er svært at kritisere *Folk-lexicon* for hvad der står i det. Det er det grundigste og mest omfattende leksikon jeg kender, men udvælgelseskriterierne gør at der efter min mening mangler nogle væsentlige ting.

Traditionen er f.eks. kraftigt underprioriteret. Den stikker hovedet frem i oversigtsartiklerne som f.eks. den om irsk folkemusik, hvor Siniveer på ca. 2 sider når at ridse Irlandshistorie fra clantiden før år 1000 til i dag op og desuden når at nævne de almindeligste danseformer, de mest brugte instrumenter, de vigtigste udøvere på dem og de vigtigste grupper iøvrigt. Det er ikke svært at forstå, at traditionen får så lille plads, når man tager udvælgelseskriterierne i betragtning. Det er ikke først og fremmest traditionens folk der optræder ved festivaller og i klubber, men det er lidt underligt at give plads til artikler om mere eller mindre inferiorer genrer fordi de skulle have påvirket folkemusikken, når man ikke levner plads til traditionen som uden tvivl har betydet mindst lige så meget for den folke-musikscene, vi har i dag.

I småtingsafdelingen kan man undre sig over at den engelske concertina-spiller Alistair Andersson ikke er medtaget, når han dog er nævnt i artiklen om *High Level Ranters*, at en gruppe som Ian Campbell Folkgroup ikke er nævnt, de må vist være kendt i Tyskland og endelig, at en sanger og sangskriver som Eric Boggie heller ikke er med.

Men sådanne småting ændrer ikke indtrykket af dette leksikon som et af de bedste, af de få som findes. Et indtryk, der bekræftes, når man når til den omfattende litteraturliste bag i bogen. For danske læsere er det selvfølgelig ærgerligt at der ikke er danske opslag, men hvis man har sin gang på Tønder- eller Skagen-festivallerne eller lytter til radioens Folknyt, vil man kunne gøre god brug af Kaarel Siniveers *Folk-lexicon*.

Tilbage står så bare at vi fra danske side tager os sammen og får lavet noget tilsvarende med den danske og nordiske musik i høj-sædet.

Lars Nielsen

Debat

Andresens fordomme

Tidsskriftet Modspil er, så vidt jeg er orienteret, et tidsskrift, som på en slags videnskabelig basis skal analysere musik og musikliv og sætte i samfundsmæssig og politisk perspektiv. Hvis man finder den slags relevant, rummer tidsskriftet ofte interessant læsning. Men, alt for ofte, er grundlaget for denne forskning individuelle skribenters fordomme og forestillinger om, hvordan virkeligheden muligvis hænger sammen. Der har været grelle tilfælde i Modspil's historie, når velmenende mennesker har betragtet verden fra skrivebordet og gættet på, hvordan den mon er skruet sammen. Sidst – og næsten værst – var Jørn T. Andresen fordomme og gætteri om tidsskriftet MM's opfattelse af musik i 70'erne. (Modspil 19/1982).

Først konstaterer han – helt korrekt – at MM i disse år må karakteriseres som »*musikkritisk og analyserende, et tidsskrift, der interesserer sig for vilkårene for musikere, spillesteder og publikum med en kulturpolitisk vision om at få anerkendt rytmisk musik på lige fod med f.eks. klassisk*«. Derefter går Andresen bananas og fjerner sig fra virkeligheden ved at påstå, at MM i samme tiår opfattede »*progressiv musik*« som »*lig med krævende soli, hurtigfingermentalitet, stort opsatte arrangementer, sammensat rytmik o.s.v.*« og konkluderer, at det musikkritiske og analyserende alligevel bare drejede sig om »*musik for intellektet, til hovedet*. . .«

Egentlig er der ikke grund til at sige andet, end at Andresen her bare gætter – han fremfører, hvad han *tror* var MM's linie. Han bygger på sine fordomme om musikere, der kan mere end tre akkorder. Det eneste, han har glemt er at *læse* MM i 70'erne. Jeg indrømmer, at det er et stort arbejde, men kære Jørn T. Andresen – det vil give gode resultater og

du vil forbavnes over alle de artikler og anmeldelser, hvor skribenter giver udtryk for deres utilfredshed med musik, der mere er teknik end *musik*. Du kan sikkert også møde det modsatte, for MM er et tidsskrift, som afspejler mange forskellige holdninger. Det ligger ikke, og har aldrig ligget, i bladets linie, at en enkelt holdning eller retning skal præge bladet. Der har aldrig, i 70'er-redaktionen, eksisteret nogen som helst erklæret linie, som specielt skulle støtte en bestemt genre, og iøvrigt var redaktionen i de år sammensat af så forskellige mennesker, at det aldrig ville have kunnet lade sig gøre. Det, der snarere gør ondt på Jørn T. Andresen, er muligvis den kendsgerning, at den såkaldte fusionsmusik faktisk spillede en vigtig rolle på den danske, rytmiske musikscene i 70'erne. Og det var ikke MM's skyld, men musikernes og lytternes. MM reflekterede, hvad der faktisk skete. At MM så ikke straks kastede sig jublende over punkmusikken i 1977, skyldes nok det faktum, at der ikke rigtig skete noget i Danmark. Da det egentlige boom kom nogle år senere, havde MM vist ret godt fat i, hvad der skete. Rent faktisk overlod den gamle redaktion bladet til yngre folk – af egen fri vilje! At påstå, at MM ikke har dækket punk og new wave fra 1980, kan kun være mod bedre vidende.

Men lad mig så, i en indskudt bemærkning sige, at fordommene, som os er tykt ud af sætningen: »*. . . krævende soli, hurtigfingermentalitet, stort opsatte arrangementer, sammensat rytmik o.s.v.*« er meget betegnende for mange af de holdninger, som kommer til udtryk i Modspil. Den romantiske sværmen for kunstneren på det fugtige tagkammer og despekt for musikeren, der også opfatter sin musiceren som et arbejde og et studium, er i